

„Coface“: Lietuvoje bankrotų skaičius augo labiausiai iš visų Baltijos šalių Lietuvos BVP augimo prognozė 2023 m. sumažinta iki 0,3 proc.

Tarptautinės rizikų valdymo bendrovės „Coface“ duomenimis, pernai Baltijos šalyse Lietuva išsiskyrė didžiausiu bankrotų skaičiaus augimu, pasiekusiu 27,4 proc. Latvijoje šis rodiklis siekė 14,9 proc., o Estijoje bankrotų atvejų sumažėjo 17,2 proc. Visame Vidurio ir Rytų Europos (VRE) regione šis rodiklis siekia 39,3 proc. Patikslintomis prognozėmis, Lietuvai šiemet numatomas mažesnis BVP augimas nei skelbta anksčiau, sieksiantis 0,3 proc. (buvo 0,4 proc.). Latvijai BVP augimo prognozės gerinamos nuo 0,2 proc. iki 0,4 proc., o Estijai numatomas 0,5 proc. BVP kritimas, palyginti su ankstesne 0,1 proc. mažėjimo prognoze. Kitais metais „Coface“ prognozuoja Lietuvos BVP augimą 3,1 proc., Latvijos – 3,3 proc., o Estijos – 2,9 proc.

Naujausias „Coface“ įmonių nemokumo atvejų tyrimas parodė, kad pernai Lietuvoje užfiksuotas 1041 bankrotas, kai 2021 m. šis skaičius siekė 817, 2020 m. – 815, o 2019 m. – 1641. Nors visame VRE regione bankrutavusių įmonių dalis pernai vidutiniškai siekė 0,54 proc., Lietuvoje šis rodiklis buvo didesnis pusantro karto (0,85 proc.), Latvijoje – mažesnis pustrėčio karto (0,21 proc.), o Estijoje sudarė 0,08 proc. – 7 kartus mažiau už VRE vidurkį. Aukščiausia bankrutuojančių įmonių dalimi išsiskyrė Serbija (6,69 proc.), Kroatija (2,08 proc.) bei Vengrija (1,54 proc.).

Bendrovės „Coface“ skaičiavimais, bendras įmonių nemokumo atvejų skaičius VRE šalyse išaugo nuo 25917 (2021 m.) iki 36090 (2022 m.) – tai 39,3 proc. daugiau nei ankstesniais metais. Aštuoniose šalyse 2022 m. nemokumo atvejų skaičius buvo didesnis nei prieš metus (Bulgarijoje, Kroatijoje, Vengrijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Lenkijoje, Rumunijoje, Serbijoje ir Vengrijoje), o keturiose šalyse užfiksuotas sumažėjimas (Čekijoje, Estijoje, Slovakijoje ir Slovėnijoje). Didelis nemokumo atvejų šuolis užfiksuotas Serbijoje ir Vengrijoje (atitinkamai 106 proc. ir 86 proc.), o didžiausias bankroto bylų skaičiaus sumažėjimas buvo Estijoje (-17 proc.).

„2021 m. ir 2022 m. pirmąjį pusmetį VRE šalių ekonomika rodė atsigavimo požymių, o daugumoje šalių, nepaisant ženklų svyravimų, buvo fiksuojami didesni augimo tempai. Didžioji 2022 m. dalis pasižymėjo tvirtu ekonominiu aktyvumu: Kroatijos ir Slovėnijos BVP augimas viršijo 5 proc., o Lenkijoje, Rumunijoje ir Vengrijoje augimo tempai buvo artimi šiam rodikliui, – sako Grzegorz Siewiewicz, „Coface“ vyriausiasis ekonomistas Vidurio ir Rytų Europai. – Kita vertus, Estija pateko į recesiją, o jos BVP smukimas siekė 1,3 proc.“

Vertindamas bankroto atvejų dinamiką, G. Siewiewicz teigia, kad 2020 m. prie verslo nemokumo atvejų sumažėjimo prisidėjo vyriausybės įvestos paramos priemonės. Šių priemonių nutraukimo procesas vyko palaipsniui, o 2021 m., esant mažoms palūkanų normoms, įmonės vis dar jomis naudojosi, todėl daugumoje šalių, išskyrus Lenkiją, Kroatiją ir Rumuniją, buvo stebimas nemokumo atvejų mažėjimas.

Nemokumo atvejų padaugėjo ne tik energijai imliuose, bet visuose sektoriuose

„Coface“ ekonomistas pastebi, kad nuo sparčiai augančių žaliavų kainų, taigi ir didesnių veiklos sąnaudų, labiausiai nukentėjo energijai imlūs sektoriai. Pavyzdžiui, kaimyninėje Lenkijoje chemijos, metalų, popieriaus ir medienos bei žemės ūkio ir maisto produktų sektoriai pranešė apie ilgesnius nei vidutiniai mokėjimų vėlavimus, o metalų, popieriaus, medienos ir žemės ūkio bei maisto pramonės sektoriuose buvo stebimas aukštas ir vis spartėjantis nemokumo lygis.

Didelių sukrėtimų patyrė statybų sektorius – dėl aukštų statybinių medžiagų ir žaliavų kainų nemokumo rodikliai ypač augo visose Baltijos šalyse, taip pat – Kroatijoje, Lenkijoje ir Vengrijoje. Nemažai iššūkių šiam sektoriui sukėlė būsto rinkos sulėtėjimas, padidėjusios palūkanų normos ir sparčiai auganti infliacija, taip pat – darbo jėgos trūkumas.

Dar vienu sektoriumi, kuriame daugumoje šalių buvo fiksuota nemažai bankroto atvejų, tapo mažmeninė prekyba – nuolatinė infliacija vis labiau mažina vartotojų išlaidas, todėl šiame sektoriuje, „Coface“ vertinimu, nemokių įmonių turėtų daugėti.

„Ekonomikos perspektyvos vis dar išlieka neaiškios. Nors tikimės, kad artimiausiais mėnesiais infliacija lėtės, tačiau mūsų prognozėmis, šiemet didžioji dalis VRE regiono šalių ekonomikų patirs smukimą. Deja, infliacija ir toliau gerokai viršys

centrinių bankų tikslus, todėl jie toliau didins palūkanų normas, o tai turės neigiamą poveikį įmonių mokumui. Manome, kad 2023 m. nemokumo situacijoje atsidūrusių įmonių skaičius turėtų ir toliau didėti", – teigia G. Sielewiczius.

Baltijos šalių ekonomikos: iššūkiai panašūs, tačiau BVP keitimosi prognozės skirtingos

Pernai Baltijos šalyse nemokiomis tapusių įmonių skaičius turėjo įtakos BVP augimo prognozėms. Lietuvai šiemet numatomas 0,3 proc. BVP augimas, palyginti su ankstesne 0,4 proc. prognoze. Latvijai BVP didėjimo prognozė gerinama nuo 0,2 proc. iki 0,4 proc., o Estijai šiemet numatomas 0,5 proc. BVP kritimas, palyginti su ankstesne 0,1 proc. mažėjimo prognoze. Kitais metais „Coface“ numato Lietuvos BVP augimą 3,1 proc., Latvijos – 3,3 proc., o Estijos – 2,9 proc.

„Coface Baltics“ vadovas Mindaugas Sventickas teigia, jog nepaisant skirtingų BVP augimo prognozių, šiemet ir kitąmet Baltijos šalys turės atremti labai panašius iššūkius.

„Nors Baltijos šalių ekonomikos yra skirtingos, šiemet ir kitąmet jų pokyčiai bus panašūs. Kaip ir daugumoje kitų Europos ekonomikų, jau prasidėjo dezinfliacija ir 2023 m. vidutinė infliacija Baltijos šalyse turėtų pasiekti vienaženklį lygį. Tačiau infliacijos rodikliai vis dar išliks gana aukšti, ypač pirmąjį 2023 m. pusmetį. Vėliau, nepaisant lėtesnio infliacijos augimo, didžiąją 2024 m. dalį ji vis dar viršys centrinių bankų infliacijos tikslą, – aiškina M. Sventickas. – Dėl to prognozuojame vangų namų ūkių vartojimą, ypač šiemet. Daug kas priklausys nuo padėties darbo rinkoje – mūsų pagrindiniame prognozių scenarijuje darome prielaidą, kad darbo rinka neturėtų nukentėti, tačiau jei paklausa neatsigautų ilgesnį laiką, įmonės gali svarstyti galimybę mažinti darbuotojų skaičių.“

Daugiau informacijos suteiks:

Mindaugas Valskys, „Coface“ Kredito rizikos valdymo departamento direktorius Baltijos šalims (mindaugas.valskys@coface.com, +37052660568)

* Share of Insolvencies in the total number of active companies

Total Insolvencies					Dynamics	Insolvency rate*
	2019	2020	2021	2022	2021/2022	2022
Bulgaria	405	488	516	532	3.1%	0.13%
Croatia	5,132	5,445	5,101	5,498	10.5%	2.08%
Czech Republic	1,081	978	1,035	1,024	-1.1%	0.25%
Estonia	264	330	268	222	-17.2%	0.08%
Hungary	5,187	4,053	4,359	8,111	86.1%	1.54%
Latvia	590	388	268	308	14.9%	0.21%
Lithuania	1,641	815	817	1,041	27.4%	0.85%
Poland	1,019	1,040	2,054	2,752	34.0%	0.08%
Romania	6,384	5,564	6,113	6,531	6.8%	1.12%
Serbia	6,446	6,096	4,445	9,149	105.8%	6.69%
Slovakia	445	330	388	347	-10.6%	0.17%
Slovenia	1,294	1,125	679	575	-15.3%	0.27%
CEE Total	29,888	25,013	25,917	36,090	39.3%	0.54%

Source: Coface